



naslovna

hrvatski
europski
američki
festivali

knjige
časopisi
povijest
dvd arhiv
feljton

o nama
impressum
kontakt
potpora

kulisa.eu

RIJETKI DESNIČAR MEĐU NEZAVISNIMA

5. Hrvatski nezavisni film – David protiv Golijata: O filmovima Jakova Sedlara: *Gospa, Agonija, Fergismajniht, Sjećanje na Georgiju*



Jakov Sedlar je kontroverzan i polarizirajući redatelj hrvatske kinematografije. Poznat po svojoj desničarskoj orijentaciji i podršci ideološkim temama, Sedlar je snimio niz filmova koji istražuju religijske, povijesne i društvene teme kroz prizmu hrvatskog nacionalnog identiteta. Njegova djela poput *Gospe* i *Fergismajnihta* (a osobito *Četveroreda* koji je snimljen proračunskim sredstvima) nude jedinstvenu perspektivu i često se pozivaju na konzervativne vrijednosti. Ovaj tekst analizira četiri ključna nezavisna filma Sedlarove karijere, njihovu recepciju i njihov utjecaj na hrvatsku kinematografiju.

Gospa (1995)

Gospa je jedan od najpoznatijih i najkontroverznijih Sedlarovih filmova. Priča prati događaje vezane uz ukazanje Gospe u Međugorju, ali fokusira se na sukob katoličkog svećenstva s komunističkim vlastima. Film je privukao međunarodnu pozornost jer su u njemu glumili poznati američki glumci poput Martina Sheena i Michaela Yorka. Međutim, unatoč visokim očekivanjima i međunarodnoj distribuciji, film je bio snažno kritiziran zbog političke pristranosti i zanemarivanja duhovne dimenzije priče (Ebert, 1996).

Kritičari su istaknuli da film, iako tehnički dobro izveden, koristi vjersku temu za promicanje političkih poruka, često na štetu autentičnosti i duhovne suštine priče (Thomas, 1995). Kritike su bile podijeljene; dok su jedni isticali važnost filma za hrvatsku kinematografiju, drugi su ga nazivali propagandnim djelom koje zloupotrebljava religiju u političke svrhe (Berković, 1995). Usprkos tome, film je postao simbol Sedlarova pristupa i njegova težnja da filmske projekte koristi kao platformu za političke i društvene komentare.



Piše:



Zlatko
Vidačković

kritike i eseji

- filmska glazba
- feljton: film i društvo
- feljton: motiv smrti u filmskoj umjetnosti
- feljton: svjetska književnost i film
- feljton: hrvatska književnost i film
- feljton: hrvatski nezavisni film



traži

Agonija (1998)

Sedlarova adaptacija Krležine drame *U agoniji* izazvala je val polemika. Film se fokusira na dekadentne Krležine likove iz visokog društva, koristeći erotične i provokativne prizore koji su često interpretirani kao nepotrebni dodaci narativu (Radić, 1998). *Agonija* je, prema kritičarima, bila pokušaj modernizacije klasičnog djela, ali je završila kao dramaturški neujednačeno djelo, opterećeno provokativnim sadržajem bez jasne umjetničke svrhe (Grozđanić, 2013).

Sedlar je branio svoj pristup kao modernu reinterpretaciju klasika, ali su kritičari film opisali kao nespretan pokušaj kombiniranja klasične literature s trivijalnom provokacijom, koja nije uspjela donijeti nikakvu dodatnu vrijednost originalnom tekstu. Usprkos kritikama, film je uspio privući pozornost zbog kontroverzi koje je izazvao, što je postala česta karakteristika Sedlarova rada.



Fergismajniht (1996)

Fergismajniht, nostalgična drama smještena u Zagreb pedesetih godina, prikazuje susret dvojice prijatelja koji evociraju prošla vremena. Film je bio znatno topliji i pristupačniji od drugih Sedlarovih uradaka, zbog čega su ga neki smatrali njegovim najboljim djelom. Za razliku od ranijih filmova koji su bili orijentirani prema političkim i ideološkim temama, *Fergismajniht* istražuje osobne priče i odnose likova, stvarajući atmosferu nostalgije za prošlim vremenima.

Unatoč pozitivnim kritikama, Sedlarova reputacija kao redatelja s desničarskim tendencijama utjecala je na percepciju filma. Iako se film naizgled odmaknuo od političkih poruka, povremeni ideologizirani momenti ostavili su trag na naraciji (Polimac, 2016). Film je nagrađen na festivalima, ali je, kao i ostala Sedlarova djela, izazvao podijeljene reakcije publike i kritike.



Sjećanje na Georgiju (2002)

Film *Sjećanje na Georgiju* predstavlja Sedlarovu sklonost prema kontroverznim temama i provokativnim pristupima. Radnja se odvija u zagrebačkom stanu i koristi minimalne resurse, oslanjajući se na izvedbe glumaca i montažu arhivskih snimaka. Kritičari su film opisali kao kič i *trash*, ističući kako Sedlar često prelazi granice dobrog ukusa u pokušaju izazivanja reakcija (Serdarević, 2002).

Sedlar je, međutim, branio film kao osobnu i intimnu priču, ali je dodavanje stvarnih imena hrvatskih kritičara u kontekstu provokacije izazvalo dodatne kontroverze i osude od strane struke. Pavičić (2002)

ističe da je *Sjećanje na Georgiju* na trenutke briljiralo kao subverzivno djelo, ali je većinu vremena izgledalo kao nedovršena vježba u eksperimentiranju, bez jasne narativne strukture i smisla.

Trivijalizacija kroz provokaciju

Jakov Sedlar je kontroverzan autor čiji radovi često prelaze granice profesionalizma u potrazi za ideološkim i političkim senzacijama. Njegovi filmovi rijetko uspijevaju zadržati koherentnu narativnu strukturu i umjetničku dubinu potrebnu za istinsku kinematografsku vrijednost. Sedlar često koristi nacionalne i vjerske teme za manipulaciju osjećajima publike, ali pritom ne nudi dublji uvid u fenomene kojima se bavi.



Kritičari smatraju da Sedlarova djela poput *Gospe* i *Sjećanja na Georgiju* nisu uspjela pružiti autentičnu filmsku refleksiju društvenih i političkih tema, nego su se okrenula propagandističkom tonu, često na štetu narativne i vizualne kvalitete. *Agonija* i *Fergismajniht*, iako tehnički solidniji, pokazuju tendenciju trivijalizacije sadržaja kroz provokaciju koja više šteti nego pridonosi Sedlarovom autorskom kredibilitetu. Sedlar ostaje primjer autora koji, umjesto da koristi film za istraživanje dubljih društvenih i političkih slojeva, koristi povijesne i religijske teme za stvaranje simplificiranih i ideološki obojenih narativa, što ga čini kontroverznom, ali ne i suštinski relevantnom figurom u hrvatskoj kinematografiji.

© Zlatko Vidačković, FILMOVI.hr, 22. listopada 2024.

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti. Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.